

Voorbeeld Protocol

1. Definitie

Vermiste: een persoon die:

- i. tegen redelijke verwachting in, afwezig is uit zijn/haar gebruikelijke en/of veilig geachte omgeving;
- ii. waarvan de verblijfplaats van de betreffende persoon onbekend is;
- iii. het in diens belang en/of in het belang van diens achterblijvers is dat de verblijfplaats wordt vastgesteld.

Toelichting: Soms raken mensen opzettelijk ‘vermist’ omdat zij een bestaande situatie achter zich willen laten. Het is moeilijk om onderscheid te kunnen maken tussen zo’n opzettelijke en een niet opzettelijke vermissing. Voor achterblijvers hoeft er echter geen verschil te zijn tussen beide situaties.

2. Te woord staan en goed verwijzen

Benoem in de organisatie een vaste contactpersoon, die verantwoordelijk is voor alle contacten met achterblijvers van een vermiste en kan dienen als vast aanspreekpunt.

Indien een achterblijver contact opneemt met de organisatie en er blijkt sprake te zijn van vermissing, noteer de contactgegevens van betrokkene, geef de contactgegevens van de vaste contactpersoon en meld vervolgens dat u zult doorverwijzen naar de vaste contactpersoon. Indien het contact telefonisch is, probeer gelijk door te verbinden. Mocht dat niet lukken, geef aan dat de betreffende functionaris contact met de achterblijver zal opnemen. Vertel de achterblijver dat deze contactpersoon de mogelijkheden en onmogelijkheden met de achterblijver zal doorspreken en laat betrokkene weten dat hij / zij ten allen tijde contact kan opnemen met de vaste contactpersoon. Stuur een e-mail naar de vaste contactpersoon met de contactgegevens van de betrokkene.

Toelichting: Het is van groot belang dat medewerkers herkennen dat er sprake is van een achterblijver. Vervolgens moet duidelijk zijn naar welke collega er doorverwezen moet worden. Het protocol voorziet er derhalve in dat achterblijvers vervolgens nog maar één aanspreekpersoon hebben bij de pensioenuitvoerder, een aanspreekpersoon die de expertise heeft en weet hoe te handelen in geval van een vermissing. De aanspreekpersoon kan indien aanwezig de secretaris van het Pensioenfonds zijn, maar bijvoorbeeld ook een medewerker van de servicedesk waar alle benodigde informatie voorhanden is en waar men ervaring heeft met het ondersteunen van mensen in (deels) vergelijkbare situaties.

3. Inventariseren

De vaste contactpersoon heeft contact met de achterblijver. Hierbij wordt primair informatie verzameld over de specifieke situatie en wordt een luisterend oor aan de achterblijver geboden. Vervolgens wordt toegelicht dat er helaas niet heel veel is wat het pensioenfonds kan doen. Er wordt uitgelegd wat nabestaandenpensioen is en onder welke omstandigheden het tot uitkering kan komen. Hierbij wordt toegelicht dat het pensioenfonds zonder een verklaring van vermoedelijk overlijden van de rechtbank niet veel kan doen. Mocht de achterblijver ondersteuning nodig hebben, kan verwezen worden naar Slachtofferhulp Nederland. Zij zijn er in gespecialiseerd en kunnen betrokkene in alles nader bijstaan.

Toelichting: Pensioenfondsen mogen geen nabestaandenpensioen uitkeren indien niet is komen vast te staan (of middels een verklaring van vermoedelijk overlijden aangenomen mag worden) dat er sprake is van een nabestaande in de zin van de Pensioenwet. Dat betekent dat er heel weinig ruimte is voor pensioenfondsen om tot maatwerk te komen. In de meeste situaties zal het daarom slechts om toelichting gaan. Eventueel kan worden aangeboden om het contact met Slachtofferhulp Nederland voor de achterblijver te leggen. Mocht echter uit het gesprek blijken dat met een zekere mate van waarschijnlijkheid kan worden gesteld dat de vermiste overleden is, bijvoorbeeld omdat een vermiste op de ingecheckte passagierslijst van MH-17 stond, dan kan een eventueel aanwezige hardheidsclausule worden gebruikt. Om geen verwachtingen te scheppen zal over deze mogelijkheid met grote terughoudendheid gecommuniceerd moeten worden.

4. Hardheidsclausule

In bijzondere situaties kan er gebruik worden gemaakt van een aanwezige hardheidsclausule.

Toelichting: De fiscaliteit laat toe dat een pensioenfonds bij aannemelijkheid van overlijden richting de achterblijver enig maatwerk mag toepassen. Een pensioenfonds kan, naar beoordeling van het bestuur, een voorwaardelijk voorschot op het nabestaandenpensioen uitkeren aan de nabestaande. Daarbij geldt de dringende aanvullende voorwaarde dat het pensioenfonds dat indien mocht blijken dat de vermiste niet overleden is, de verleende voorschotten onvoorwaardelijk teruggevorderd zullen worden.

Mocht het pensioenfonds de hardheidsclausule toepassen om voorwaardelijke voorschotten te verlenen, dan zal de vaste contactpersoon dit met de achterblijver bespreken en vastleggen dat deze het pensioenfonds terstond informeert, indien blijkt dat de vermiste niet meer vermist is. Ook zullen er afspraken gemaakt moeten worden dat de achterblijver na vijf jaar van vermissing om een verklaring van vermoedelijk overlijden verzoekt bij de rechtbank zodat de voorwaardelijke voorschotten op een gegeven moment kunnen worden omgezet in een regulier nabestaandepensioen. De afspraken moeten worden vastgelegd en ondertekend. Gegeven de situatie waarin de achterblijver zich bevindt, moet dat voortvarend gebeuren. De vaste contactpersoon zal periodiek contact met de achterblijver hebben tot en met het moment dat de verleende voorschotten zijn omgezet in een reguliere nabestaandenuitkering danwel teruggevorderd zijn.